

um. Vit vildu stutt sagt ikki vera við til at skapa okkum slíkar umstøður, at sjúkra- og læknaviðurskifti, ellisrentu- og invalidrentubetalning, skúla- skapur okkara, embætisinsti- tutionurnar, ið eitt orðnað sam- felag má hava, o. s. fr. mátti stæða og uppløysast úttan at orka at seta nakað í staðin. Vit kendu tað sum okkara fyrstu skyldu at leggja alla orkuna á at verja tey góðir, vit høvdu haft, og halda fram vinnuliv okkara. Churchill's úttalislir í radió okkum vón um, at hetta kundi lata seg gera. Teir seinastu dagarnir hava prógvað, at henda stóða okkara var tann beina, og at Føroya fólk kann takka sínum skapara fyrri, at tað í hesi forløgstungu stund sótu menn á tingi, sumildu høvur klár og ikki lótu seg reka til hazarderaðar statskups- handlingar, sum høvdu sett land og fólk í óføri og hin ramasta vesaldóm.

Týsdagin 16. apríl 1940.

Sáttmálasamráðingar millum fiskivinnufelögin.

3. viðgerð.

Djurhuus:

Tað fyriliggur nú frá fiski- vinnuvevndini eitt uppskot, sum eg vóni, at tingið viðtekur. Upp- skotið er seltjóðandi:

»Lagti het bemyndiger den udvidede Landsnevnd til paa Tingets Vegne overfor de respektive Fiskeriorganisa- tioner at afgive Baggaranti indenfor de i Udvalgsbetenkn- ning i Lagtingssag Nr. 1/1940 (Sáttmálasam- ringar millum fiskivinnufelögin) at- stukne Rammer.«

Danbjørg:

Eg hoyði at biðja um eina nærri frageiðing viðvíkjandi uppskotinum. Eg haldi fast uppá, at fiskimenn skulu kunna fáa 35 pct. av bruttoveiðuni, og eg vil tí spyrja, um nakar møguli- leiki er til steðar fyrri, at fiski- menn kunna fáa hetta krav uppfyllt, og ffall tað ikki ber til, so biði eg nevndarlimirnir gera so væl at siga mær, hvat ið orsøkin er til tess.

A. S. muelsen:

Tað kemur at fyriliggja eitt uppskot til kontrakt, og felögin skulu so samráðast um hetta uppskot. Hetta uppskotið opnar møguleika fyrri at bækkja prosentirnir til fiskimenninar.

P. M. Dam:

Vit megu ikki slíta tingið, fyrr enn vit hava heimilað ein møguleika fyrri at fáa fiski- vinnuna ígongd og at fiskimenn kunna fáa hægri procentir. Uppskotið er her fyriliggur, gevur Landsnevndini heimild til

tingsins vegna at veita tann neyðturvuliga garanti.

J. Chr. Olsen:

Liggja skipini still, so stedgar alt. Skulu Suduroyingar fáa 35 pct., so megu vit norðanfjórðs fiskimenn fáa tað sama.

A. Samuelsen:

Nú er møguleiki til steðar at stilla allar fiskimenn eins. Nú fær eisini Føroya Fiski- mannafelag eina kontrakt, sum er betri enn tann, ið teir sjálvir hava undirskrivað við tað, at teir eisini kunna fáa 35 pct.

Danbjørg:

Aftaná teir upplýsingar, ið eg nú havi fingið, havi eg einki imóti at greiða atkvøðu fyrri tí fyriliggjandi uppskotinum.

Uppskotið kom so til atkvøðis- avgreiðslu, og allir teir ting- menn, ið til steðar vóru, greiddu atkvøðu fyrri tí.

Løttingið endaði fyrirbils, men má skjótt koma saman aftur. Landsnevndin, vørunevndin o. s. fr. fara nú undir at arbeiða víðari tey mál, ið kriggsum- støðurnar hava gjørt neyðugt at viðgera. Tá nevndirnar so eru lidnar, kemur tingið saman aftur.

Kríggið

Quistling (usling), forsætis- ráðharrin í svikjarastjórnini í Noreg, er horvin, hevur snikt seg burtur frá ábyrgdini.

Enskar og franskar herfylkingar eru landsettar á 6 ymskum støðum í Noreg: Tromsø, Har- stad, Balsfjorden, Narvik, Bodø, Foldenfjorden.

60 týsk skip skotin í sor í fyrstu og aðru atlogu í Noregi. Við fyrstu atlogu fóru 39, harav 16 herskip. Við seinri atlogu 4 kryssarar, 2 kavbátar, 15 farma- og herflutningsskip.

Norðmenn verja seg manni- liga. Teir eru nú við at vera lidnir við mobiliseringina. Menn vænta, at í teim fyrstu døgnum verða avgerðandi bardagar at fara fram millum Týskararnar øðrumegin og Norðmenn, Ong- lendingar og Fransar hinumegin.

Enskur kryssari við nøkrum destroyarum fóru um dagarnar inn í Narvik. Teir skutu tey týsku festningsvirkini í sor, logdu á teir 7 týsku destroyararnar, sum lógu inni. 4 av teim vórðu oyðilagdir beinanvegin. Hinir 3 hildu undan inn á ein fjørð. Onglendingarnir eltu teir og søktu allar 3. Áður vóru 3 her- skip søkt við Narvik. Týskar- arnir flýddu til fjalls. Har vórðu teir móttíknir av norskum her- monnum og verða nú eisini eltir at Onglendingum. Henda sigurin rokna franskir og enskir menn fyrri hin størsta hjá teim

í stórbardaginum við Týskin.

Danmark hevur tað vont í hesum døgum. Matbýtingin fer strangliga fram. Av fitievíni fáa fólk litið og einki. Hinir arbeiðs- leysu hava mist studningin. Radioin má bera tilik ósannindi

sum, at Tórshavn skal vera týnd, Sandingar skulu hava tikið imóti Onglendingum við hvala- kanón, hin týski konsulin Rich. Thomsen skal vera fast- settur, og kona hansara og born helslign av ótta um hann o. a.

Teir kapitalistisku huldumenninir

og

harmasongur teirra.

Hin 23. mars í ár er aftur ein kapitalistiskur huldumaður í »Føroyatíðindi«. Hann nevnr seg stóra »De«. Tað, ið hann førir fram, er fyrst og fremst tað, at eingir stórmenn eru í Føroyum, sum orka at lata meira skatt, og tí megu fiski- menn luttaka í útgerðarútreiðsl- unum. Harnæst sigur hann, at reiðarar hava ikki ráð at reiða skipini út, úttan staturin hjálpir teimum.

Hetta er høvuðsinnihaldið í greinini og hitt er álup á undir- ritaða. Men tey eru olli meira ella minni við síðuna av. Sum domi um álupini skal eg endur- prenta nokur orð úr greinini: »Men hvortfor nu rase saa vold- somt mod »stórmenninar« naar man selv bor i et Glashus. Danbjørg har fornylig sat sig i Spidsen for et Fiskeriforetagende med Rederivirksomhed og vil saaledes faa Lejlighed til at erfare, at det ikke er lutter Spøg og Teori eller tomme Ord at være Reder.«

Fyri tað fyrsta standi eg ikki »í Spidsen for et Fiskerifore- tagende«. Eg havi hjálpt til í starvinum fyrri nt stovna ta umtalaðu fyrirøku, sum vit síðan hava latið í hendur á konum monnum, sum eg vóni kunna fara alt víðari fram á rætta leið. Fyri tað annað havi eg aldri talað ella skrivað eitt orð um tað, at tað er »lutter Spøg og Teori eller tomme Ord at være Reder«. — Eisini eri eg glaður yvir, at Føroyaland hevur fostrað slíkar reiðarar, sum »naar de til Tider faar Overskud af Virksomheden, hvad heldigvis sker af og til, saa lægger de ikke Pengene paa Kistebunden, men sætter dem i nye arbejds- givende Virksomheder til mere Arbejde og Risiko for ham selv men vel nok ogsaa med mere Selvtillfredshed, men det gavner ogsaa hele Samfundet.« Eitt gamalt ord sigur, at ein arbeiðs- som mamma fostrar ofta latar dótur.« At duguligir reiðarar ikki altíð eiga slíkar eftirkomarar, sum duga at fara fyrirkunna víðari, hugsí eg, at stóra »De« vil geva mær rætt í. Eins og eg vil viðganga, at tað av og á

hendir, at synirnir bregða til faðirin og ganga í hansara fótspor.

Harnæst sigur stóra »De«, at »Danbjørgs Rederivirksomhed næppe var kommen i Gang, hvis ikke en af »de store« (M. Dahl) i det kritiske Øjeblik var traadt hjælpende til«. Hertil vil eg siga, at harra Magnus Dahl sum ein vitugur maður sær og ger hvat ið honum gagnar best.

Meira ynski eg ikki at siga hesum sinni! tí hetta liggur heilt á eini aðrari leið enn tað, ið eg skrivaði um í grein minni.

Tað, ið eg førði fram, var tað, at tíðirnar eru ringar, og tí má nakað gerast fyrri at fáa skipini út. Men eg helt ikki, at fiski- menn orka at bera tann størsta og tyngsta endan, sum klótan er á.

Byrðan má leggjast soleiðis, at teir skulu bera klótuna, sum hava tann breiðasta ryggin, meðan fiskimenninir, sum tær minstu inntøkurnar hava, mega bera hin lettara endan. Tann, sum ikki vil geva mær rætt í hesum, hevur ongan rætt til at

siga, at eg prædiki »Klassehad«. Nei, tað er stóra »De« og hansara líkar, ið seta ilt blóð millum fólk og státtir; tí einaferð verða slitmenninir at illskast, tá ið teir altíð verða happaðir og lagdir undir tað tunga okið.

Tann kapitalistiska harma- songin kenna vit, hann ljóðar soleiðis, at eingir kapitalistar eru í Føroyum, og teir, sum eru, orka ikki at rinda skatt. Men hvussu fiskimenninir skulu kunna liva av seks ella átta hundrad krónum um árið — tað tala teir kapitalistisku huldumenninir einki um.

Porkeri, 2. apríl 1940.

J. H. Danbjørg.

Henda grein hevur tessverri noyðst at biðja nakað leingi vegna stórhendingatíðindi.

Blaðstj.

Kun hos Fagmanden

er det bedste. — Køb derfor i M. P. Jacobsens Malerforretning. Pap, Tapet, Møbelpoliture, Gulv- lakker, blandet og ublandet Maling, alle de Nuancer, billige Priser, bedste Kvaliteter. Ordre fra Bygderne eksp. omgående

Telef. 323.

KAPOK

haves paa Lager.

Balslev & Co.

FÆROSK MARGARINE
VITA NR. 1.

Vitaminiseret.

er fremstillet af de bedste Raastoffer.

Lýsið í FØROYA SOCIAL-DEMOKRATI!

Útgevarar: Javnaðarmannafelag.

Blaðstjórar: P. M. Dam, Tvoroyri, ábyrgdarmaður.

P. K. Mouritsen, Tórshavn.

Prentsmiðja B. Z. Jensens, Tórshavn.